

ОБЛІКОВО-ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗРАХУНКАМИ З КОНТРАГЕНТАМИ

ACCOUNTING AND INFORMATION SUPPORT OF SETTLEMENT MANAGEMENT WITH CONTRACTORS

У статті з наукової точки зору розглянуто одну з ключових проблем фінансової безпеки підприємства в процесі господарської діяльності, обліку зобов'язань, аналізу та звітності, щодо впливу ризиків на систему організації та ведення обліку поточної заборгованості по розрахунках з контрагентами. На підставі детального наукового аналізу обліку й звітності розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також власних досліджень автор розглядає обліково-інформаційне забезпечення процесу управління розрахунками з контрагентами. Надані науково обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення обліково-інформаційного забезпечення процесу управління розрахунками з контрагентами дадуть змогу усунути недоліки в документальному оформленні розрахунків, забезпечать узгодження між сторонами, первинними та зведеними документами й налагодять систематизацію наведеної в них інформації. Одночасно робиться висновок, що за наявності достатньої кількості якісної облікової інформації дотримується виконання договірних зобов'язань суб'єктами господарювання, підвищується відповідальність за дотримання платіжної дисципліни, прискорюється оборотність обігових коштів.

Ключові слова: облік, розрахунки, контрагенти, інформаційне забезпечення.

В статье с научной точки зрения рассмотрена одна из ключевых проблем

финансовой безопасности предприятия в процессе хозяйственной деятельности, учета обязательств, анализа и отчетности, касательно влияния рисков на систему организации и ведения учета текущей задолженности по расчетам с контрагентами. На основе детального научного анализа учета и отчетности расчетов с поставщиками и подрядчиками, а также собственных исследований автор рассматривает учетно-информационное обеспечение процесса управления расчетами с контрагентами. Предоставленные научно обоснованные предложения по совершенствованию учетно-информационного обеспечения процесса управления расчетами с контрагентами позволят устранить недостатки в документальном оформлении расчетов, обеспечат согласования между сторонами, первичными и сводными документами и наладят систематизацию приведенной в них информации. Одновременно делается вывод, что при наличии достаточного количества качественной учетной информации соблюдается выполнение договорных обязательств субъектами хозяйствования, повышается ответственность за соблюдение платежной дисциплины, ускоряется оборачиваемость оборотных средств.

Ключевые слова: учет, расчеты, контрагенты, информационное обеспечение.

УДК 657.631.8

<https://doi.org/10.32843/bses.53-32>

Костякова А.А.

к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Kostyakova Anna

Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University

The article from the scientific point of view is considered one of the key problems of financial security of enterprise in the process of economic activities, accounting of commitments, analysis and reporting, from the point of view of the impact of risks on the organization and accounting of your outstanding payments to contractors. Based on a detailed scientific analysis of accounting for payments to suppliers and contractors and his own research, the author examines the formation and role of accounting information in modern conditions, including external and internal financial reporting, accounting and information support of the process of managing payments to contractors. This scientifically based proposals and recommendations on designated issues, in particular concerning the rational use of document management for accounts payable and the use of a program. This proposal will strengthen the information security of the enterprises will improve the accounting work of the enterprise relative to expediting the processing and movement of documents to accounts payable. On the basis of these studies, with the aim of reducing the amount payable, the Statute granted which has expired, it is proposed to use an analytical document – “the Sheet control accounts payable with counterparties”. For effective operational information for management and control of financial-settlement operations, the terms and conditions of repayment of debt, and simplifying the verification of information on the objects of delivery, the proposed disaggregation of the information by applying analytical sub-accounts to the account 63 “Settlements with suppliers and contractors”: “Liabilities to domestic suppliers whose payment deadline has not yet come” and “Obligations whose statute of limitations has expired”. To enhance the informativeness of reporting and quality assessment of future economic relations, this work suggests that the overdue accounts payable reflect the way of detail in the article “Current payables for goods, works, services” in form № 1 “Balance sheet (statement of financial state)” by adding additional articles, “including the limitation period of which has expired”.

Key words: accounting, calculations, contractors, information support.

Постановка проблеми. У процесі фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання постійно виникає потреба проведення розрахунків із контрагентами, що містять значні економічні ризики. Невиконання договірних зобов'язань, несвоєчасне погашення заборгованості, здійснення неефективної політики комерційного кредитування – це далеко не всі проблеми, з якими зіштовхуються підприємства в повсякденній діяльності. При цьому настання навіть однієї ризикової події здатне призвести до значних фінансових втрат. Такі обставини обумовлюють необхідність постійної та пильної уваги до сфери

розрахунків з боку управлінців, а також необхідність належного обліково-інформаційного забезпечення як основного підґрунтя прийняття ефективних управлінських рішень, тому розрахунки потребують чітких управлінських рішень, що залежать від облікової інформації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми організації та методології забезпечення обліковою та аналітичною інформацією потреб управління розрахунками з контрагентами досліджували І.І. Бродська [1], Я.М. Демченко [2], Д.В. Долбнева [3], О.Г. Сокіл [11], Л.М. Янчева [12] та інші вчені.

Проте концепція та методологія системи обліково-аналітичного забезпечення управління розрахунками з контрагентами в промисловості залишається на стадії дослідження, формування та вдосконалення.

Постановка завдання. Метою статті є вдосконалення обліково-інформаційного забезпечення в системі управління розрахунками з контрагентами.

Виклад основного матеріалу дослідження. Роль бухгалтерської інформації у сучасних умовах значно зростає, зокрема, перш за все це стосується зовнішньої та внутрішньої фінансової звітності. Від її достовірності та своєчасності залежить ефективність управлінських рішень, що визначають безпечні умови функціонування суб'єктів господарювання у коротко- та довгостроковій перспективі. У зв'язку з цим особливого значення набувають проблеми управління ризиками, що пов'язані з бухгалтерською інформацією [4, с. 187], зокрема в умовах нестабільної ринкової економіки ризик несплати або несвоєчасної оплати рахунків збільшується, що призводить до появи кредиторської заборгованості. Частина цієї заборгованості в процесі фінансово-господарської діяльності неминуча й повинна перебувати в рамках припустимих значень [3].

Кредиторська заборгованість – це зобов'язання підприємства перед іншими юридичними та фізичними особами. Згідно з п. 3 НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» зобов'язання – це заборгованість підприємства, яка виникла внаслідок минулих подій та погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди [6]. Зокрема, зобов'язання за часом класифікуються на довгострокові та поточні. Наша увага буде приділена поточній заборгованості, а саме кредиторській.

Спираючись на досвід бюджетної сфери, зазначаємо, що, згідно з Порядком № 372, у складі

кредиторської заборгованості виокремлюють два види, а саме прострочену кредиторську заборгованість та кредиторську заборгованість, строк позовної давності якої минув [9]. Розмежування на види здебільшого залежить від підприємства, оскільки саме воно вирішує питання щодо обсягу, строків та форми платежів постачальникам.

Наявність кредиторської заборгованості негативно впливає на забезпечення оборотними коштами, але водночас повільність розрахунків щодо її погашення надає підприємствам додаткову можливість короткострокового фінансування [8].

Значна кредиторська заборгованість утворюється у тих підприємствах, де відсутня система контролю за сплатою боргів, відсутні сучасні підходи до документування обліку розрахунків з контрагентами.

Раціональне документування обліку розрахунків з постачальниками є невід'ємною складовою частиною інформаційної безпеки підприємства під час роботи з контрагентами. Якщо на підприємстві неналагоджений документообіг розрахунків з постачальниками, це свідчить про відсутність ефективного управління взагалі, оскільки зростає ймовірність штрафних санкцій через несвоєчасність сплати постачальникам або оприбуткування матеріалів, не контролюються дії матеріально відповідальних осіб, що загрожує інформаційній безпеці та знижує прибуток підприємства.

На практиці нерівномірність потоків первинних документів від постачальників, що супроводжують отримані матеріали, надходять до бухгалтерії та випускаються бухгалтером для сплати, ускладнює роботу бухгалтерської служби. Такі обставини наголошують на доцільності та дієвості розроблення облікової політики підприємства з раціонально сформованим документообігом щодо розрахунків з контрагентами (рис. 1) та чітким дотриманням застосування оперограм (табл. 1, 2, 3).

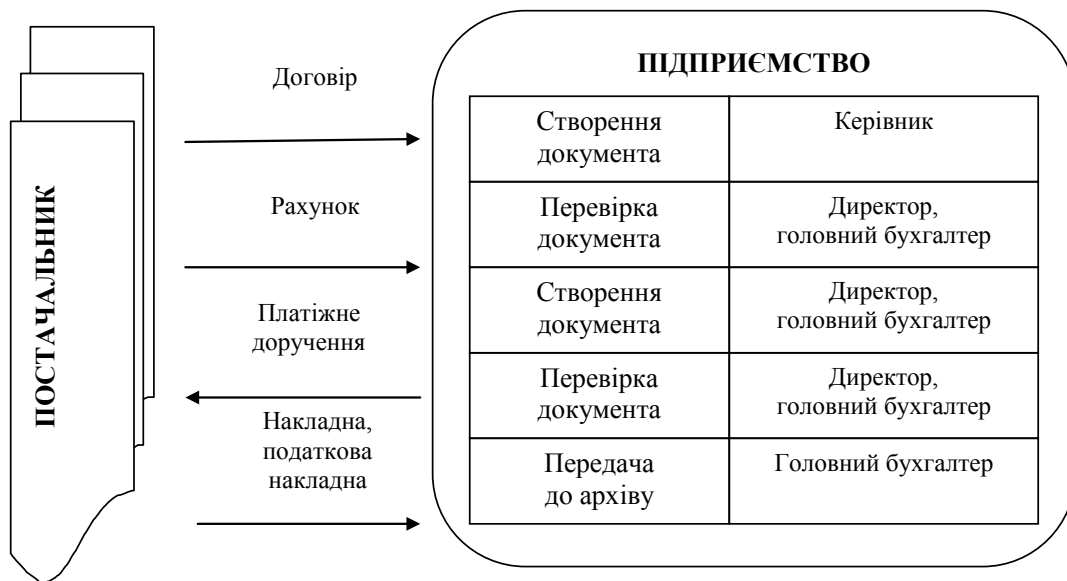

Рис. 1. Запропонована схема документообігу розрахунків з постачальниками та підрядниками

Використання цих документів та дотримання їх документообігу дадуть можливість зміцнити інформаційну безпеку підприємств; забезпечать стабільність роботи бухгалтерії, зокрема чіткість та оперативність оброблення й руху документів по розрахунках з постачальниками; дадуть змогу налагодити й упорядкувати робочий процес; сприятимуть поліпшенню всієї облікової роботи на підприємстві.

За перевищення допустимих строків кредиторської заборгованості відбуваються збільшення термінів розрахунків між споживачами продукції і їх виробниками, зниження платоспроможності останніх і, як наслідок, порушення фінансової та розрахункової дисципліни.

Проведення контролю розрахунків із постачальниками та підрядниками на дослідних промислових підприємствах Запорізької області, зокрема ПАТ «ЗАЗ» ВП «МеМЗ» та ПАТ «Гідро-сила МЗТГ», довело доцільність приділення більшої уваги процесу інвентаризації кредиторської заборгованості. Задля цього на підприємствах користуються Положенням «Про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879 [7]. Дані інвентаризації доцільно звіряти із сумами, відображеними у Головній книзі та балансі за рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Звіряння підлягають залишки кредиторської заборгованості на початок звітної періоду, відображені в регістрах бухгалтерського обліку, із залишками

Таблиця 1

Оперограма накладної

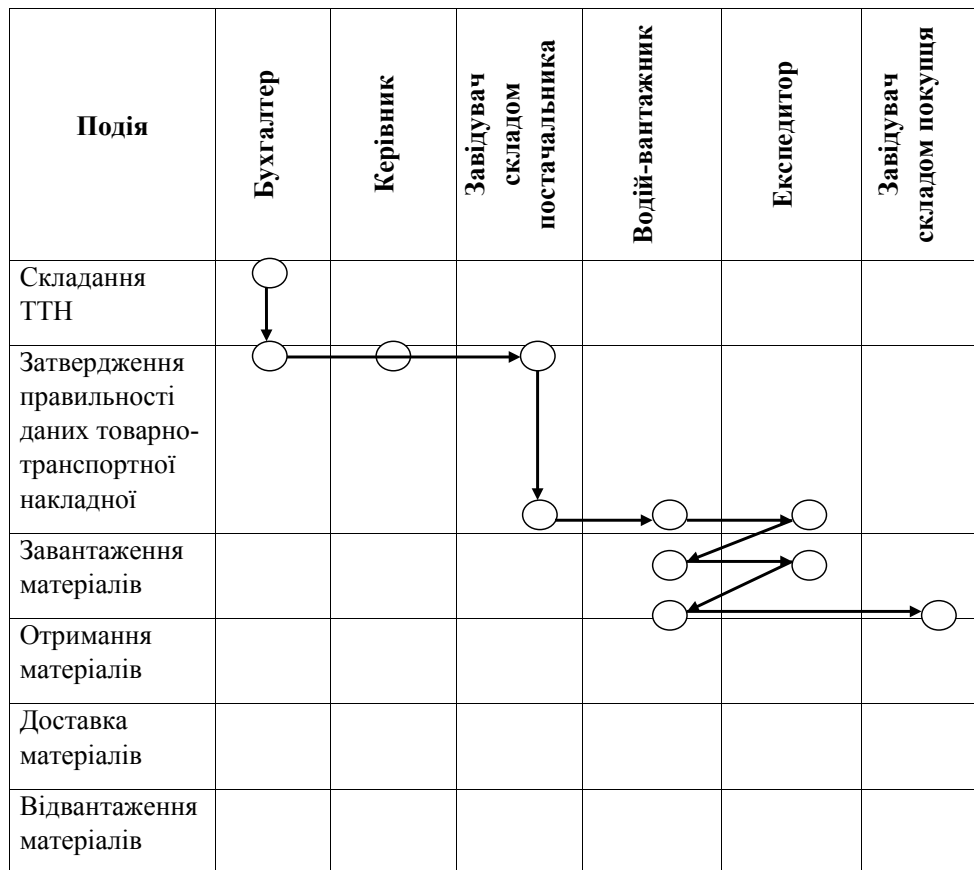
Подія	Бухгалтер	Керівник	Завідувач складом	Експедитор
Складання накладної та затвердження її правильності	○	○	○	
Затвердження правильності накладної			○	○
Відвантаження матеріальних цінностей				
Отримання матеріальних цінностей				

Таблиця 2

Оперограма платіжного доручення

Зміст операції	Керівник	Головний бухгалтер	Касир (бухгалтер-касир)	Касир банку	Постачальник
Складання документа		○			
Перший підпис документа	○				
Другий підпис документа		○			
Відправлення документа			○		
Отримання документа для передачі				○	
Кінцеве отримання					○

Оперограма товарно-транспортної накладної

в попередньому звітному періоді, а також уточняється реальність кредиторської заборгованості.

Кредиторську заборгованість необхідно перевіряти щодо дотримання строку позовної давності, обґрунтованості сум, які обліковуються на рахунках обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками, а все це слід відображати в акті інвентаризації.

Задля перевірки достовірності первинних документів, що підтверджують факт здійснення розрахункових операцій, пропонуємо проводити зустрічні звірки різних документів та робити письмовий запит у відповідні підприємства про стан розрахунків. Особливу увагу радимо звернути на рахунки, за якими проводилися сторнувальні записи, записи щодо перерахування сум з одного рахунка на інший, а також ті, де склалися бухгалтерські проведення на підставі довідок.

Пропонується:

- додати до акта звіряння лист, у якому буде фраза «У разі неотримання підписаного акта звіряння протягом 10 днів вважаємо вказану в акті заборгованість погодженою»;

- акт звіряння надіслати рекомендованим листом (з повідомленням про вручення).

Надані рекомендації допоможуть суб'єктам господарювання здійснювати розрахунки з поста-

чальниками та підрядниками правильно, ефективно та точно на основі достовірної обліково-аналітичної інформації; проводити контроль за дотриманням умов договору щодо погашення заборгованості або встановлення терміну для розрахунку строку давності.

Ще однією вагомою причиною зростання заборгованості є недостатня відповідальність керівників підприємств за результати фінансово-господарської діяльності, що призводить до скорочення обсягів виробництва, зменшення його рентабельності, виникнення збитковості, поширення бартерних схем реалізації продукції.

Порушення платіжної дисципліни стало буденним явищем в умовах, коли до значної частини підприємств, які хронічно не виконують своїх платіжних зобов'язань, не застосовуються процедури банкрутства, а їхні керівники не притягуються до відповідальності. Підприємства-неплатники дезабілізують роботу інших підприємств, затримуючи взаємні розрахунки.

В організації бухгалтерського обліку на підприємствах мають місце істотні недоліки. За даними інвентаризації майже 15% простроченої кредиторської заборгованості не підтверджено актами звіряння, прострочена заборгованість між підприємствами, які належать до сфери управління одних

і тих же центральних органів виконавчої влади, становить 12% кредиторської заборгованості [10].

Своєчасному здійсненню розрахунків не сприяють встановлений законом надто тривалий загальний строк позовної давності та відсутність інформації про реальну картину діяльності підприємства, зокрема інформативність обліку, що не дає змогу належним чином врегулювати платіжні відносини з урахуванням їх фактичного стану.

Вміння планомірно та раціонально керувати кредиторською заборгованістю в періоди погіршення кон'юнктури ринку підвищує шанси у суб'єктів господарювання на виживання. Основні причини збитковості криються в неефективному управлінні оборотним капіталом, послабленні контролю за дотриманням розрахунково-платіжної дисципліни, що призводить до значного зростання кредиторської заборгованості та появи її прострочення. Саме прострочена кредиторська заборгованість є головним недоліком платіжної системи кожного підприємства, що негативно відображається на його фінансовому становищі, а також може зіпсувати репутацію надійного партнера.

У господарській діяльності ПАТ «ЗАЗ» ВП «МеМЗ» та ПАТ «Гідросила МЗТГ» виникають обставини, які впливають на несвоєчасне виконання зобов'язань або взагалі припинення їх здійснення. Такими обставинами є тимчасова або стійка фінансова неплатоспроможність, надзвичайні події. Це означає, що під час здійснення розрахунків із постачальниками та підрядниками у бухгалтерському обліку може виникати як дебіторська заборгованість (у разі здійснення передоплати), так і кредиторська заборгованість (за умови здійснення такої оплати після поставки товару чи надання послуги). Отже, виконання своєчасної перевірки розрахунків із постачальниками та підрядниками, попередження прострочення кредиторської заборгованості мають бути основою в організації обліку та формуванні інформаційного забезпечення розрахунків з контрагентами.

Щоб уникнути прострочення заборгованості, слід чітко прописати строки виконання зобов'язань в умовах договору. При цьому необхідно ретельно контролювати дотримання цих строків, а також

своєчасно вживати заходів щодо погашення (стягнення) заборгованості. В цьому контексті особливого значення набувають відстеження строків виникнення заборгованості та обчислення строків позовної давності.

Задля цього пропонується до використання аналітична відомість з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками, а саме «Відомість контролю кредиторської заборгованості з контрагентами» (табл. 4), що дасть можливість за згрупованими даними аналізувати в кінці кожного звітного періоду інформацію про заборгованість перед кожним контрагентом за договорами, термінами погашення, зокрема як за строками договору, так і фактично. Це забезпечить дієвість контролю за термінами погашення заборгованості та своєчасність розрахунків.

Аналітична відомість заповнюється на базі первинних документів, таких як договір купівлі-продажу; платіжне доручення; накладна чи рахунок-фактура; акт приймання-передачі.

На практиці найчастіше стикаються зі списанням кредиторської заборгованості перед постачальниками й підрядниками за відвантаженими товарами, наданими послугами, виконаними роботами чи отриманою попередньою (авансовою) оплатою (рахунки 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» та 68 «Розрахунки за іншими операціями»). Для отримання дієвої оперативної інформації для управління фінансово-розрахунковими операціями, термінами та умовами погашення заборгованості, контролю за ними, а також спрощення звірки відомостей за об'єктами постачання доцільно деталізувати інформацію шляхом застосування аналітичних субрахунків до рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками» (табл. 5).

Інформативність обліку обумовлює органічна єдність показників фінансової звітності. Значення звітності полягає в тому, що вона є джерелом інформації про результати господарсько-фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

З огляду на вищенаведене виникає необхідність узагальнити все у заключному процесі ведення обліку суб'єктами господарювання, а саме скла-

Таблиця 4

Запропонована відомість контролю кредиторської заборгованості з контрагентами

Підприємство	Кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги							Сума простроченої заборгованості	Примітки
	всього, тис. грн.	зокрема, за термінами погашення			з неї прострочена				
		до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців	до 3 місяців	від 3 до 6 місяців	від 6 до 12 місяців		
ПАТ «ЗАЗ» ВП «МеМЗ»	2 181	986	870	325	240	129	–	369	–

Таблиця 5

Запропонована деталізація рахунків з обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками

Рахунок обліку	Субрахунок першого порядку	Субрахунок другого порядку
63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	631.1 «Зобов'язання перед вітчизняними постачальниками, термін сплати яких ще не настав»
		631.2 «Зобов'язання, строк позивної давності яких минув»
	632 «Розрахунки з іноземними постачальниками»	632.1 «Зобов'язання перед іноземними постачальниками, термін сплати яких ще не настав»
		632.2 «Зобов'язання, строк позивної давності яких минув»

Таблиця 6

Запропонований фрагмент Балансу (Звіту про фінансовий стан)
ПАТ «ЗАЗ» ВП «МемЗ», тис. грн.

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
<i>I. Власний капітал</i>			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	–	–
Капітал у дооцінках	1405	–	–
Додатковий капітал	1410	166158	157947
Резервний капітал	1415	–	–
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	–	8020
Неоплачений капітал	1425	–	–
Вилучений капітал	1430	–	–
Усього за розділом I	1495	166158	165967
<i>II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення</i>			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	–	–
Довгострокові кредити банків	1510	–	–
Інші довгострокові зобов'язання	1515	–	–
Довгострокові забезпечення	1520	–	–
Цільове фінансування	1525	–	–
Усього за розділом II	1595	–	–
<i>III. Поточні зобов'язання і забезпечення</i>			
Короткострокові кредити банків	1600	–	–
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	–	–
із внутрішніх розрахунків	1611	33651	24958
товари, роботи, послуги	1615	949	2181
зокрема строк позивної давності якої минув	1616	121	369
розрахунками з бюджетом	1620	336	353
зокрема з податку на прибуток	1621	–	–
розрахунками зі страхування	1625	765	903
розрахунками з оплати праці	1630	1575	1751
за одержаними авансами	1635	189	25
Поточні забезпечення	1660	–	–
Доходи майбутніх періодів	1665	–	–
Інші поточні зобов'язання	1690	703	608
Усього за розділом III	1695	38168	30779
<i>IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття</i>	1700	–	–
Баланс	1900	204326	196746

данні фінансової звітності, з урахуванням умов існування кредиторської заборгованості на підприємстві, зокрема, строки давності якої минули.

Так, пропонується у Балансі (Звіті про фінансовий стан) деталізувати статтю «Поточна кредиторська заборгованість за товарами, ротами, послугами» шляхом додавання вписуваного рядка 1616 за додатковою статтею «у тому числі строк позивної давності якої минув» (табл. 6) [5].

Таке доповнення до Звіту про фінансовий стан значною мірою посилить інформативність звітності підприємств і допоможе краще постачальникам розуміти якість майбутніх економічних відносин.

Висновки з проведеного дослідження. Загалом запропоновані шляхи з удосконалення обліково-інформаційного забезпечення процесу управління розрахунків з контрагентами сприятимуть зміцненню договірної і розрахункової дисципліни, виконанню зобов'язань по поставках продукції в заданому асортименті і якості, підвищенню відповідальності за дотримання платіжної дисципліни, скороченню кредиторської заборгованості, прискоренню оборотності обігових коштів, отже, поліпшенню фінансового стану підприємств.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Бродська І.І. Ефективність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємства: обліково-аналітичний аспект. *Економічні науки. Серія: Економіка та менеджмент*. 2012. Вип. 9 (2). С. 75–81.
2. Демченко Я.М. Шляхи вдосконалення обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Серія : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз*. 2014. Вип. 1. С. 96–108.
3. Долбнєва Д.В. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з контрагентам. *Економіка, управління, фінанси: теорія і практика*. 2015. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/12oct2015/23.pdf> (дата звернення: 16.05.2020).
4. Костякова А.А. Теоретичні аспекти управління ризиками та невизначеністю діяльності в обліку. *Облік, аналіз і контроль в стратегії розвитку економіки України* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Луцьк, 27 квітня 2019 року). Луцьк, 2019. С. 187–189.
5. Костякова А.А. Удосконалення бухгалтерської звітності з обліку кредиторської заборгованості. *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації* : збірник тез III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 22–23 вересня 2017 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2017. С. 293–294.
6. Про національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Мінфіну, прийнятий 7 лютого 2013 року № 73. URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (дата звернення: 20.05.2020).

7. Про положення про інвентаризацію активів та зобов'язань : Наказ Мінфіну за станом на 2 вересня 2014 року № 879. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (дата звернення: 20.05.2020).

8. Потій В.Г., Куліш Г.В. Кредиторська заборгованість та її роль у формуванні капіталу підприємства. *Ринок цінних паперів України*. 2010. № 3–4. URL: <http://securities.usmdi.org/?p=22&n=48&s=458> (дата звернення: 16.05.2020).

9. Про порядок бухгалтерського обліку окремих активів та зобов'язань бюджетних установ та внесення змін до деяких нормативно-правових актів з бухгалтерського обліку бюджетних установ : Наказ Мінфіну за станом на 2 квітня 2014 року № 372. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE25203.html (дата звернення: 20.05.2020).

10. Про результати суцільної інвентаризації дебіторської та кредиторської заборгованості і заходи щодо її скорочення : Постанова Кабінету Міністрів України за станом на 29 квітня 1999 року № 750. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-99-%D0%BF> (дата звернення: 20.05.2020).

11. Сокіл О.Г. Основні чинники формування обліково-інформаційного забезпечення аграрного виробництва. *Науковий вісник НУБІП України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес»*. 2012. С. 190–193.

12. Янчева Л.М. Оцінка дебіторської та кредиторської заборгованостей як інструмент підвищення достовірності облікових даних. *Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг*. 2011. С. 3–11.

REFERENCES:

1. Brodskaya, I.I. (2012). Efektyvnist' upravlinnya debitors'koyu ta kredytors'koyu zaborhovanostyamy pidpryyemstva: oblikovo-analytychnyy aspekt [Efficiency of management of receivables and payables of the enterprise: accounting and analytical aspect]. *Economic sciences*. Ser.: Economics and Management, (9(2)), 75–81.
2. Demchenko, Ya.M. (2014). Shlyakhy vdoskonalennya obliku rozrakhunkiv z postachal'nykamy ta pidryadnykamy [Ways to improve the accounting of payments to suppliers and contractors]. *Accounting, control and analysis*, (1), 96–108.
3. Dolbneva, D.V. (2015). Shlyakhy udoskonalennya obliku rozrakhunkiv z kontrahentam [Ways to improve the accounting of calculations with contractors] *Economics, Management, Finance: Theory and Practice*. Retrieved from: <http://molodyvcheny.in.ua/files/conf/eko/12oct2015/23.pdf> (accessed: 16 May 2020).
4. Kostyakova, A.A. (April 27, 2019). Teoretychni aspekty upravlinnya ryzykamy ta nevyznachenisty dyal'nosti v obliku [Theoretical aspects of risk management and uncertainty in accounting]. In *Accounting, analysis and control in the strategy of economic development of Ukraine*, pp. 187–189. Lutsk.
5. Kostyakova, A.A. (September 22-23, 2017). Udoskonalennya bukhhalters'koyi zvitnosti z obliku kredytors'koyi zaborhovanosti [Improving accounting for accounts payable]. In *Strategic directions of socio-economic development of the state in the context of*

globalization, pp. 293–294. Khmelnytsky: Khmelnytsky University of Management and Law.

6. Ministry of Finance of Ukraine (April 2, 2014). Natsional'ne polozhennya (standart) bukhhalters'koho obstezhennya 1 "Zahal'ni vymohy do dilovoyi zvitnosti" [National Accounting Regulation (Standard) 1 "General Financial Reporting Requirements"]. Retrieved from: <http://zakon.rada.gov.ua> (accessed: 20 May 2020).

7. Ministry of Finance of Ukraine (September 2, 2014). Polozhennya pro inventaryzatsiyu aktyviv ta vazhlyvykh faktoriv [Regulations on inventory of assets and liabilities]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14> (accessed: 20 May 2020).

8. Potiy, V.G., Kulish, G.V. (2010). Kredytors'ka zaborhovanist' ta yiyi rol' u formuvanni kapitalu pidpryyemstva [Accounts payable and its role in the formation of enterprise capital] Securities Market of Ukraine, 3–4. Retrieved from: <http://securities.usmdi.org/?p=22&n=48&s=458> (accessed: 16 May 2020).

9. Ministry of Finance of Ukraine (April 2, 2014). Poryadok bukhhalters'koho obliku okremykh aktyviv ta zobov'yazan' byudzhetnykh ustanov ta vnesennya zmin do deyakykh normatyvno-pravovykh aktiv z bukhhalters'koho obliku byudzhetnykh ustanov [Procedure for accounting of individual assets and liabilities

of budgetary institutions and amendments to certain regulations on accounting of budgetary institutions]. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE25203.html (accessed: 20 May 2020).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (April 29, 1999). Proanalizuyte suttyevu inventaryzatsiyu debitors'koyi ta kredytors'koyi zaborhovanosti v khodi yiyi skorochennya [On the results of a continuous inventory of receivables and payables and measures to reduce it]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-99-%D0%BF> (accessed: 20 May 2020).

11. Sokil, O.G. (2012). Osnovni chynnyky formuvannya oblikovo-informatsynoho zabezpechennya ahrarnoho vyrobnytstva [The main factors of formation of accounting and information support of agricultural production]. Scientific Bulletin of NULES of Ukraine. Series "Economics, agricultural management, business", 190–193.

12. Yancheva, L.M., Akimova, N.S., Naumova, T.A. (2011). Otsinka debitors'koyi ta kredytors'koyi zaborhovanostey yak instrument pidvyshchennya dostovirnosti oblikovykh danykh [Estimation of receivables and payables as a tool to increase the reliability of accounting data] Economic strategy and prospects for the development of trade and services, 3–11.